(Nro. 244.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 122. 25. Października 1819.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia d. 15. Października. — Nayiaśnieyszy Pan raczył Radcę nadwornego przy naywyższey Władzy Sprawiedliwości, Antoniego Schwarza, mianować Assessorem Austryiackim przy Władzy centralney, ustanowioney w Moguncyi, mocą uchwały Seymu Niemieckiego z dnia 20. Września, końcem ściśleyszego dochodzenia zabiegów rewolucyynych, odkrytych w różnych Państwach Związkowych.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska

Według doniesień z Indyy zachodnich znayduie się Mac-Gregor ieszcze w Aux-Cayes, na wyspie S. Domingo i zaciągnął iuż znowu 3- do 400 Anglików. — Komodorowi Aury powiodło się na rzecę Dolce w zatoce Honduras-Bay. Wypłynąwszy na pomienioney rzece, napadł na miasto San Felipe y Isabel, nałożył nań wielkie kontrybucyie i zabrał, co uwieźć zdołał. Powróciwszy szczęśliwie do Old-Providence, podzielił zdobycz między woysko swoie. — Na wyspie S. Tomasza słychać było o nowey klęsce Jenerała Hiszpańskiego Morilla.

Gazety z Nowego-Yorku umieściły odezwę Jenerała Hiszpańskiego Morilla, wydaną z Achaguas pod dniem 26. Maia, do Anglików, służących w woysku powstańców. Wyraził w niey między innemi: „Służycie pod rozkazami człowieka nikczemnego, i zaciągnęliście się do bandytów, którzy wyszczególnili się zdrożnościami wszelkiego rodzaiu i naystraszliwszemi okrucieństwami, niezgodnemi z wrodzonym wam charakterem tak dalece, że powinniście brzydzić się nimi. Który z was ieszcze posiada iskierkę uczucia honoru, nie powinien zostawać dłużey w związku z nędznikami, obrzydłymi własney Oyczyznie swoiey, którey ziemię wszelkiemi zbrodniami zeszpecili. Lud Wenecuelański pragnie tylko pokoiu i wygnania tych potworów. Wiem o tem, że wielu z uwiedzionych żołnierzy Angielskich i innych pragnie, lecz nie może rozstać się z tą rasą, nie maiąc środków powrócić do Oyczyzny. Ogłaszam przeto i zaręczam bezpieczeństwo osobiste owym, którzy zgłosić się do mnie zechcą; albo przyięci będą do woyska N. Króla Jmci Hiszpańskiego, albo odesłani będą do Kraiu, do którego nazad powrócić się pragną. etc. etc. — Też sama gazeta umieściła także odpowiedź Officerów i żołnierzy Angielskich, służących w woysku powstańców Wenecuelańskich, bez daty wprawdzie, lecz podpisaną przez Jenerała Brygadyiera English. W tey oświadczyli Morillowi: „Jesteśmy tymi samymi ludźmi, którzy w Oyczyźnie WPana bronili napastowanego Narodu i despotyzm ukarali, którzy krew swoią za sprawę Kraiu WPana przelewali, i wydobyli go z niewoli. Toż samo przywiązanie do prawdziwey wolności, które nami w dawnym świecie powodowało, przez co tron Królowi WPana, a wolność Narodowi przywróciliśmy, ożywia serca nasze i w nowym świecie. Stale postanowiliśmy odzyskać wydarte prawa uciśnioney ludzkości, którey słuszną sprawę popieramy. Nic nie potrafi zmienić naszego przedsięwzięcia. WPan sam, Panie Jenerale, podczas woyny Hiszpańskiey szanowałeś uczucie honoru i zasady Narodu Angielskiego; a dziś znieważasz ie, zachęcaiąc do zbiegowstwa. Officerowie i żołnierze Angielscy, którzy Oyczyznę swoię opuścili, aby na polach Wenecuelańskich za niepodległość Amerykanów boie staczali, maią uczucie honoru. Nic ich nie odwiedzie od wdzięczności i wierności dla zacnych i wspaniałych Republikanów, którzy dzielą się z nimi szczątkami pięknych niegdyś i wielkich posiadłości swoich; prześladowanie bowiem bardzo mało im zostawiło. Temi przejęci uczuciami, gardziemy ofiarą WPana, która niestety pochodzi z mniemania, iakobyśmy od niepodległego Rządu zostali uwiedzeni i oszukani. Wielu z nas widziało i poznało bohatyra, który się wolności Narodu swego dobiia. Chętnie poświęcamy maiątek i

)(

życie nasze dla przyśpieszenia świetney chwili, która Naród za liczne usiłowania i trudy wynagrodzi i t. d."

Hiszpaniia.

Według naynowszych doniesień z Kadyxu rozszerzyła się żółta gorączka już także i w tem mieście. Dnia 13go przerwany został związek między rzeczonem miastem a zatoką; tudzież między Puerto de Santa Maria i okolicami. Naczelnik woysk, do wyprawy należących, Don Felix Maria de Calleja wyruszył z Kadyxu, zostawiwszy tam tylko ieden bataliion, dla sprawowania służby wraz z milicyią mieyską. Ze wszystkich okrętów, stoiących w zatocę, pozdeymowano wiosła, i nie wydaią już więcey żadnych paszportow lądem ani morzem. — Korweta woienna Maria Francisca, przybyła dnia 11. Września z Hawanny do Kadyxu, z okrętami handlowemi. Te odpłynęły dnia 20. Lipca z Hawanny, gdzie żółta gorączka podówczas bardzo grassowała. — Słychać było o śmierci Jenerała Osorio, który przegrał był ową wielkę bitwę pod Maipo w Chili, przeciwko powstańcom tamecznym.

Listy z Madrytu, datowane pod dniem 15. Września a umieszczone w gazetach Paryzkich zawieraią: „Wciąż ieszcze nie słychać nic o skutkach badania, względem ostatniego spisku w Kadyxie: tymczasem nie ukarano ieszcze żadnego z Officerów, w spisek ten zawikłanych. Hrabia Abisbal znayduie się wciąż ieszcze w Madrycie; nie słychać ani o iego powrócie do Andaluzyi, ani o innem przeznaczeniu iego. Zaraza, która wybuchła na wyspie Leonie, stawia na drodze właściwe wcale zawady wyprawie Kadyxeńskiey. Materyiały artylleryi, które na okręty transportowe zabrane bydź maią, znayduią się ieszcze na pomienioney wyspie. Zabierąż ie przecie, nie zważaiąc na to? Byłoby to narażać na niebezpieczenstwo całą wyprawę, sposobem nayokrutnieyszym. Albo zastąpią może potrzebę innym materyiałem, który dopiero sprowadzić maią? Takim sposobem odwlekłaby się wyprawa na czas nieoznaczony, a koszta za naiem obcych okrętów transportowych i żołdu dla ich osady poszłyby w górę nadzwyczaynie. Nie można przewidzieć, iaki rzeczy te koniec wezmą."

Wyrok względem zamachu byłego Jenerała Porliera, wydany w dniu 9. Lipca r. b. a potwierdzony od Króla Jmci w dniu 12stym Sierpnia, obeymuie 242 osób. Naywinnieysi skazani są na śmierć i konfiskacyię maiątków, mniey winni do galerów i na więzienie, a 148 osób uwolniono. Prawie wszyscy, wyrokiem tym obięci, są Officerami.

Francyia.

Z Paryża d. 2. Października. — Dnia 15. Września przyiął Król Jmć i rozkazał ogłosić listy (breve) Papiezkie z dnia 15. Sierpnia, z mocy których Arcybiskupi i Biskupi, przed dniem 11. Czerwca 1817 ustanowieni, owoczesnemi Dyieoezyiami swoiemi nadal zawiadować, Biskupi zaś, mianowani na Konsystorzu dnia 1. Października 1817, z takowego mianowania żadnych praw rościć sobie nie maią; niemniey bulle Papiezkie, mianuiące 5 Arcybiskupów i 10 Biskupów, bez narażania konstytucyi i ustaw Królestwa, tudzież prerogatyw, swóbod i zasad Kościoła Gallikańskiego. — Także i ten przedmiot zaczyna wprawiać w ruch pióra stronnictw rozmaitych. — Monitor umieścił list Oyca S., wydany pod dniem 19. Sierpnia do Arcybiskupów i Biskupów, a uwiadomiaiący ich o pomienionych rozporządzeniach; niemniey oświadczenie 37miu Arcybiskupów i Biskupów, w którym oświadczyli swoie kontentowanie się owemi rozporządzeniami.

Dziennik rospraw z dnia 2. Października umieścił w nadzwyczaynym dodatku rosprawy i uchwały Seymu Niemieckiego z dnia 20. Września, z dołączeniem uwag następuiących: „Uchwały Seymu Niemieckiego wynurzaią stałe postanowienie Monarchów, aby nie ustępować zuchwałości stronnictwa rewolucyiynnego, i z iedney strony położyć tamę rozprzężeniom, z drugiey zaś strony wszystkie swobody polityczne i osobiste tudzież konstytucyie, oneż reprezentuiące, ustalić na ich prawdziwey podstawie, na istnieniu Stanów podzielonych i na prawach Korporacyy. Winszuiemy sobie szczęścia, że w dawnieyszych naszych uwagach o Niemczech, przy każdey sposobności trzymaliśmy się linii, na którey stoi Seym Niemiecki, i żeśmy tym sposobem zdanie nasze o teraźnieyszych uchwałach poniekąd naprzód oświadczyli. Zresztą te dobrze zgłębione i również w miarę iako i z mocą rozwinięte widoki polityczne, które propozycyia prezydyialna wystawiła, dostatecznie są zupełnie do obiaśnienia zdania publicznego względem ważnych tych aktów. Zachowuiemy więc sobie wystawienie onychże tak, iak ściągaią się do Francyi."

W Bordeaux aresztowano krawca, który stosownie do zleceń, mianych z Filadelfii, zaciągał ludzi taiemnie dla osadników Pola przytułku, tudzież dla powstańców

Ameryki południowey. Znaleziono przy nim spis 158 osób zaciągniętych.

Niedawno stawiono przed Sądem w Paryżu nieiakiego Barroisa, który niewinną ofiarę łakotkami do siebie zwabiwszy, rozpruł iey brzuch, i potem głowę uciął; a wszystko to przez nienawiść do Pana tey nieszczęśliwey. Była to wprawdzie tylko kotka; ponieważ atoli Prokurator Królewski P. Mars przypomniał, że Rada Ateńska skazała była na śmierć dziecię, które męczyło ptaka i oczy mu wykłuło; przeto Sąd skazał P. Barroisa na 8 dniowe więzienie.

Zjednoczone Niderlandy.

W Luxemburgu (gdzie, iak wiadomo, stoi osada Związku Niemieckiego, złożona z woysk Pruskich), zaszło w miesiącu Wrześniu kilka poiedynków między mieszkańcami miasta, a Officerami. Naypierwszą przyczyną tego był porządek balowy, przybity w ięzyku Niemieckim, do którego u spodu tylko, i iako rzecz mniey znaczącą, dołączony był przekład na ięzyk kraiowy (Francuzki); tudzież niektóre rozporządzenia, poprzylepiane po ulicach i przechadzkach, które, iak twierdzą, przeciwko mieszczanom ściśle wykonywane, a przez sameż osoby do osady należące, przestępowane były.

Niemcy.

Dziennik Rządowy Wirtembergski z dnia 4go Października umieścił rozporządzenie Królewskie z dnia 1go tegoż miesiąca, mocą którego uchwałę Seymu Niemieckiego względem prassy ogłoszono, z rozkazem, aby natychmiast wszystkie dzienniki polityczne i pisma czasowe pod nadzorem Królewskiego Ministeryium spraw zagranicznych cenzurze podlegały. — Reskryptem, wydanym w Dreznie zalecono Cenzurze Lipskiey szczególnieyszą baczność na pisma polityczne i inne czasowe, co do rozsiewanych teraz zasad demagogicznych. — NN. Protektorowie uniwersytetu w Jenie, idąc za przykładem innych Rządów Niemieckich, zakazali iak naysurowiey wszelkiego zgromadzania się uczniów, w dniu 18stym Października równie, iak w dniach poprzedzaiących lub następuiących.

Gazeta powszechna Kasselska z dnia 2go Października umieściła poniższe rozporządzenie Xięcia Elektora: „Wszyscy wierni Moi Poddani słyszeliście zapewne o taynych intrygach i niebezpiecznych związkach, które od nieiakiego czasu w różnych okolicach Niemiec widzieć się dały, i publiczney spokoyności zagroziły. Dotychczasowe śledztwa potwierdziły przekonanie, iż celem ich było mniey lub więcey obalenie istniejących praw i urządzeń kraiowych, obok innych godnych kary i zdradzieckich zamysłów. Widząc zatem wszyscy Członkowie Związku Niemieckiego, iż zewnętrzny pokóy, za pomocą Boga pozyskany, wtenczas tylko dobroczynne skutki mieć może, kiedy wewnętrzna także spokoyność utrzymaną zostanie, kiedy przez to Poddani zaymą się bezpiecznie swoiemi czynnościami, a Rząd obmyślać będzie przyzwoite środki do zagoienia ran, długiemi klęskami zadanych, i do odzyskania dla Niemiec pomyślności, iaką kwitnęły przed owemi czasami, których Kray ten, innemi czasy tak spokoyny, doznał przez zgubne wpływy wstrzęsionego gwałtownie Państwa ościennego; — widząc to mówię Członkowie Związku Niemieckiego, uznali potrzebę użycia wspolnych kroków przeciw podobnym przedsięwzięciom, i uchwałą Seymu Związku Niemieckiego z dnia 20. Września r. b. ustanowili centralną Kommissyią śledczą w twierdzy Moguncyi, dla dochodzenia zbrodniczych zamysłów, a tym sposobem wytępienia złego w samym zarodzie. Donosząc o tem Moim Poddanym, oświadczam, iż wspomniona Kommissyia, prócz innych środków uskutecznienia celu swoiego, ma także prawo żądania nietylko, aby osobę podeyrzaną uwięziono, lecz nawet aby ią zaprowadzono do Moguncyi, gdzie ma siedzieć aż do ukończenia badań i wydania wyroku. Mocnobym nad tem obolewał, gdyby kto z Moich Poddanych popadł temu losowi. Boleść moia stałaby się tem większą, iż dotąd kontent byłem z dobrego ducha, spokoyności i posłuszeństwa moich Hessów, chlubiąc się z władania Ludem, który oddawna, wśród nayokropnieyszych nawet zaburzeń, celował wiernością, prawością i porządkiem, a dla tego stał się drogim dla serca Moiego przedmiotem nieustanney pieczołowitości. I teraz więc cieszę się nadzieią, iż wspomniony środek nie będzie użyty względem żadnego z Poddanych Moich. Gdyby atoli znalazł się w Kraiu Moim kto tak zaślepiony, aby tę surowość ściągał na siebie, w tym razie, pomniąc na obowiązki Moie iako Monarchy, i Członka związku Niemieckiego, nie tylko przyłożę się do uskutecznienia rzeczoney uchwały Seymowey, lecz nawet każdego, któregoby uznano za należącego do buntowniczych związków, ogłaszam za niegodnego nazywać się Hessem, i taki będzie na zawsze wyrzucony z łona poczciwego Moiego Ludu, i prawa cywilne w Oyczyźnie swoiey utraci. Dan w Kasselu dnia 30go Września 1819. (*Podpisano*) Wilhelm, Xiążę Elektor.“

W Elektorstwie Hesskiem zwołano urlopników od wszystkich pułków, dla ćwiczeń iesiennych. Główna kwatera obozu rezerwkowego ma bydź w miasteczku Treysa.

Prussy.

Roboty około twierdzy Koblencyi idą z naywiększą gorliwością i łożeniem kosztów. Warownie Petersburgskie, ciągnące od Kartbonse, Pfaffendorfu i Ehrenbreitsteinu, maią składać przedmurze Niemieo i mieścić w sobie 40 000 ludzi. Osada tameczna składa się teraz tylko z 8000 woyska.

Król Jmć Pruski napisał do owdowiałey Xiężney Blücherowey de Wahlstatt, list następuiący: „Nayglębiey zasmuciła Mnie wiadomość o zgonie Jey małżonka, Xięcia Blüchera de Wahlstatt. Nie rad odnawiam Jey boleść, przypomniniem tak wielkiey straty, wszelako nie iestem w stanie, wstrzymać się od wynurzenia Moiego w tem udziału. Oyczyzna smuci się z Nami nad stratą naypierwszego Wodza swoiego; będzie On żyć w niezatartey i wdzięczney iey pamięci. Niezdolny do udzielenia Jey pociechy, którey Sam czuię potrzebę, zdołam iedynie życzyć, aby czas przyniosł ulgę smutkowi, dodaiąc zapewnienie Moiey niezmienney życzliwości. W Berlinie dnia 4go Września 1819. (*Podpisano*) Fryderyk Wilhelm."

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 16. Października. — Od dni kilku odbywały się tu ciągle w godzinach rannych pod dowództwem Jego Cesarzewicowskiey Mości, W. Xiążęcia Konstantego ćwiczenia i popisy woyska, a zawsze w obecności Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla, N Króla Jegomości Wirtembergskiego, i Jego Królewicowskiey Mości, Xiążęcia Kumberland. I tak, dnia 12. b. m. była musztra z ogniem drugiey dywizyi piechoty, dnia 13. ruszyły w pole w tymże celu gwardyie piesze i pierwsza dywizyia piechoty, dnia 14 popisywała się cała iazda, a dnia 15 artylleryia. W dniu zaś dzisieyszym występuią wszystkie i wszelkiey broni woyska dla ukończenia wielkich manewrów iesiennych przez rozmaite obroty ogólne. Naywyższe zadowolnienie Miłościwego Monarchy, który to kilkokrotnie w naypochlebnieyszych dla woyska wyrazach oświadczyć raczył, iest naymilszą i naychlubnieyszą dla tegoż woyska nagrodą.

Dnia 12. b. m. Nayiaśnieyszy Pan w towarzystwie N. Króla Wirtembergskiego, Jego Królewicowskiey Mości, Xięcia Kumberland, i Jego Cesarzewicowskiey Mości, W. Xięcia Konstantego, zwiedził w pałacu Kommissyi Rządowey woyny, bióra woienne. Przyiął NN. Monarchów z całym składem Kommissyi. JW. Zastępca Ministra woyny, Jenerał dywizyi Hauke oprowadzał, a Dyrektorowie wydziałowi okazywali Im wszystkie podziały i szczegóły służby i pracy w biórach, iako też w kwatermistrzostwie, w topografii, w archiwum, kassie, drukarni i w nowo doskonale zaprowadzoney litografii, gdzie w obecności NN. Gości rysowano naprędce rozmaite rysunki i wyciśnięto widok letniego mieszkania N. Pana w Carskiem-Siele. Wzorowy porządek, okazywana wszędzie pilność i panuiąca w naywyższym stopniu czystość, ziednały tym zaprowadzeniom zasłużone pochwały N. Pana i NN. Jego Gości, którzy dnia tegoż ieździli dla obeyrzenia także urządzonego na nowo Kommissoryiatu woyskowego, gdzie podobnież dokładne uporządkowanie wszystkich szczegółów, zwróciło niemniey uwagę NN. Monarchów. Wspomnione wyżey bióro i zakłady zwiedzali także JO. Xiążę Jmć Wołkoński i wielu innych przybyłych do tey stolicy Jenerałów.

Dnia tegoż około godziny 7mey wieczorem, Nayiaśnieyszy Pan przybywszy do mieszkania Jasnie Wielmożnych Ordynatów Zamoyskich, raczył łaskawie trzymać tamże do Chrztu z Jaśnie Oświeconą Xiężną z Flemingów Czartoryską, naymłodszą ich córkę. Święte religiyne obrządki sprawował JW. Arcy Biskup Nominat Warszawski Hołowczyc, a dziecięciu dano na chrzcie Imie Alexandra.

Dnia wczoraysześo o godzinie 11tey wieczorem, Nayiaśnieyszy Król Jmć Wirtembergski, wyiechał z tey stolicy na powrót do Kraiów swoich.

Nayiaśnieyszy Pan wyrokiem swoim pod dniem 8. b. m. w Warszawie, raczył łaskawie JW. Szambelana Jana Kolumnę Żaboklickiego mianować Mistrzem Obrzędów Dworu Swoiego.

Od dnia 26. Wrześn. do 2. Paźdz. przedawano na targach w Warszawie i na Pradze; korzec pszenicy po 18 do 29 ZP.; Żyta, po 14 do 16 ZP.; Jęczmienia, po 12 do 16 ZP.; Owsa, po 8 do 10 ZP.; Grochu, po 12 do 15 ZP.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.